

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 23. februára 2006*

Vo veci C-441/04,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Landesgericht Klagenfurt (Rakúsko) z 13. augusta 2004 a doručený Súdnemu dvoru 20. októbra 2004, ktorý súvisí s konaním:

A-Punkt Schmuckhandels GmbH

proti

Claudia Schmidt,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia J.-P. Puissochet a U. Löhmus (spravodajca),

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: P. Léger,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- pani Schmidt, v zastúpení: A. Seebacher, Rechtsanwalt,
- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,
- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: B. Schima, splnomocnený zástupca,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 28 ES a 30 ES.

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou A-Punkt Schmuckhandels GmbH (ďalej len „A-Punkt“) a pani Schmidt, ktorým chcela A-Punkt dosiahnuť, aby sa zakázalo pani Schmidt vykonávanie činnosti predaja strieborných šperkov prostredníctvom podomového predaja.

Vnútroštátny právny rámec

- 3 § 57 ods. 1 Rakúskeho živnostenského zákonníka (Gewerbeordnung, BGBl., 194/1994, ďalej len „GewO“), ktorý zakazuje podomový predaj niektorých tovarov, najmä strieborných šperkov, a zbieranie objednávok na ne, znie takto:

„Zakazujú sa návštevy u súkromných osôb so zámerom získať objednávky na predaj potravinových prísad, rýb, liekov, zdravotníckych pomôcok, hodínok a hodín zo vzácných kovov, zlatých, strieborných alebo platinových výrobkov, klenot, drahokamov, zbraní a nábojov, pyrotechnických výrobkov, kozmetických výrobkov, náhrobných kameňov, náhrobných pomníkov a ich príslušenstva, ako aj vencov a iných dekorácií na hroby. Rovnako sa zakazujú reklamné kampane vrátane reklamných a poradných stretnutí, týkajúce sa týchto tovarov, organizované v súkromných domácnostiach pre jednotlivcov bez ohľadu na to, či ich usporiada samotný podnikateľský subjekt alebo tretia osoba. ...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 4 Pani Schmidt riadi podnik so sídlom v Nemecku. Vykonáva ambulantly predaj šperkov na území Európskej únie prostredníctvom podomového predaja osobám

v súkromných obydliach. Ponúka im na predaj strieborné šperky a zbiera na ne objednávky. Predajná cena týchto šperkov nepresahuje 40 eur na kus.

- 5 Pani Schmidt 18. decembra 2003 usporiadala „stretnutie o šperkoch“ v súkromnom obydli v Klagenfurte v Rakúsku. V nadväznosti na toto stretnutie A-Punkt, ktorá vykonáva konkurenčnú činnosť, podala žalobu proti pani Schmidt na Landesgericht Klagenfurt so zámerom dosiahnuť ukončenie jej činnosti z dôvodu, že § 57 ods. 1 GewO túto činnosť zakazuje.

- 6 Pani Schmidt namieta požiadavky žalobkyne vo veci samej a tvrdí, že § 57 GewO je v rozpore s voľným pohybom tovaru upraveným v článku 28 ES. Zdôrazňuje najmä, že podomový predaj strieborných šperkov je zákonný tak v Nemecku, ako aj v Taliansku a v Spojenom kráľovstve.

- 7 Za týchto okolností Landgericht Klagenfurt rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa články 28 ES a 30 ES vykladať tak, že zaručujú slobodu žalovanej distribuovať v rámci svojej podnikateľskej činnosti strieborné šperky prostredníctvom návštev u súkromných osôb so zámerom predáť tieto šperky a zbierať na ne objednávky?

2. V prípade kladnej odpovede na túto otázku, predstavuje právna úprava členského štátu, ktorá zakazuje distribúciu strieborných šperkov prostredníctvom návštev u súkromných osôb so zámerom predať tieto šperky a zbierať na ne objednávky, obmedzenie voľného pohybu tovaru v zmysle článkov 28 ES a 30 ES?

3. V prípade kladnej odpovede aj na túto otázku, nebráni vnútroštátna právna úprava, ktorá v rozpore s článkami 28 ES a 30 ES zakazuje predaj strieborných šperkov prostredníctvom návštev u súkromných osôb so zámerom predať tieto šperky a zbierať na ne objednávky, výkonu práva jednotlivca distribuovať tieto šperky týmto spôsobom?“

O prejudiciálnych otázkach

- 8 Vnútroštátny súd sa v podstate svojimi tromi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, pýta, či je vnútroštátna právna úprava, akú predstavuje § 57 GewO, ktorý zakazuje tak predaj strieborných šperkov, ako aj ich objednávanie prostredníctvom podomového predaja, v rozpore s článkami 28 ES a 30 ES.

- 9 V úvode treba uviesť, že cieľom § 57 GewO je vylúčiť tento spôsob uvádzania na trh pre tento druh výrobkov. Okrem iného spor vo veci samej vznikol preto, lebo osoba riadiaca podnik so sídlom v Nemecku usporiadala podomový predaj šperkov v Rakúsku. Za týchto okolností sa na vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá zakazuje podomový predaj šperkov, vzťahujú ustanovenia o voľnom pohybe tovaru.

- 10 Cieľom smernice Rady 85/577/EHS z 20. decembra 1985 na ochranu spotrebiteľa pri zmluvách uzatváraných mimo prevádzkových priestorov (Ú. v. ES L 372, s. 31; Mim. vyd. 15/001, s. 262) je čiastočne zharmonizovať pravidlá v oblasti ochrany spotrebiteľov pri niektorých spôsoboch uvádzania na trh vrátane predajov uzatvorených v rámci návštev obchodníka u jednotlivca.
- 11 Bez toho, aby bolo potrebné hlbšie skúmať stupeň harmonizácie uskutočnenej touto smernicou, je preukázané, že členské štáty môžu na základe článku 8 tejto smernice prijať alebo zachovať priaznivejšie ustanovenia v oblasti ochrany spotrebiteľov, ako ustanovuje uvedená smernica.
- 12 Ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, členské štáty môžu z tohto dôvodu zaviesť alebo zachovať úplný alebo čiastočný zákaz uzatvárania zmlúv mimo prevádzkových priestorov (pozri rozsudky zo 16. mája 1989, Buet a EBS, 382/87, Zb. s. 1235, bod 16, a zo 14. marca 1991, Di Pinto, C-361/89, Zb. s. I-1189, bod 21). Táto právomoc sa však musí vykonávať s ohľadom na základnú zásadu voľného pohybu tovaru, ktorú vyjadruje v článku 28 ES zákaz množstevných obmedzení dovozu a opatrení s rovnocenným účinkom medzi členskými štátmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. marca 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025, bod 34).
- 13 Súdny dvor sa už vyslovil o zlučiteľnosti rôznych vnútroštátnych ustanovení upravujúcich spôsoby uvádzania na trh s článkom 28 ES (pozri najmä rozsudok z 26. mája 2005, Burmanjer a i., C-20/03, Zb. s. I-4133, bod 22).
- 14 Ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, akúkoľvek obchodno-právnu úpravu členských štátov, ktorá by mohla narušiť buď priamo, alebo nepriamo, skutočne,

alebo potenciálne obchod v rámci Spoločenstva, treba považovať za opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenia, a preto je táto úprava uvedeným článkom zakázaná (pozri najmä rozsudky z 11. júla 1974, Dassonville, 8/74, Zb. s. 837, bod 5; z 19. júna 2003, Komisia/Taliansko, C-420/01, Zb. s. I-6445, bod 25, a Karner, už citovaný, bod 36).

- 15 Súdny dvor už upresnil v rozsudku z 24. novembra 1993, Keck a Mithouard (C-267/91 a C-268/91, Zb. s. I-6097, bod 16), že vnútroštátne ustanovenia obmedzujúce alebo zakazujúce určité spôsoby predaja nie sú takej povahy, že môžu narušiť obchod medzi členskými štátmi v zmysle judikatúry zavedenej už citovaným rozsudkom Dassonville, ak sa tieto ustanovenia na jednej strane týkajú všetkých dotknutých subjektov vykonávajúcich svoju činnosť na vnútroštátnom území a na druhej strane sa rovnakým spôsobom týkajú z právneho aj zo skutkového hľadiska predaja domácich výrobkov a výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov (pozri tiež rozsudky z 13. januára 2000, TK-Heimdienst, C-254/98, Zb. s. I-151, bod 23; z 11. decembra 2003, Deutscher Apothekerverband, C-322/01, Zb. s. I-14887, bod 68; Karner, už citovaný, bod 37, a Burmanjer a i., už citovaný, bod 24).
- 16 Neskôr Súdny dvor určil, že niektoré ustanovenia o určitých spôsoboch uvádzania na trh sú ustanoveniami o spôsobe predaja v zmysle už citovaného rozsudku Keck a Mithouard (pozri najmä rozsudky z 2. júna 1994, Tankstation 't Heukske a Boermans, C-401/92 a C-402/92, Zb. s. I-2199, body 12 až 14; TK-Heimdienst, už citovaný, bod 24, a Burmanjer a i., už citovaný, body 25 a 26).
- 17 Ako vyplýva z bodu 9 tohto rozsudku, vnútroštátna právna úprava sporného zákazu podomového predaja sa týka spôsobu uvádzania na trh. Nespochybnuje sa, že nie je jej zámerom upravovať obchod s tovarom medzi členskými štátmi. Nemusí sa naň vzťahovať zákaz podľa článku 28 ES, ak spĺňa obidve podmienky uvedené v bode 15 tohto rozsudku.

- 18 Čo sa týka prvej podmienky, zdá sa, že § 57 GewO sa uplatňuje na všetky dotknuté podnikateľské subjekty vykonávajúce činnosť na rakúskom území bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. Prvá podmienka uvedená v už citovanom rozsudku Keck a Mithouard je teda splnená.
- 19 Čo sa týka druhej podmienky, nepochybňuje sa, že zákaz podomového predaja šperkov nerozlišuje sporné výrobky na základe ich pôvodu.
- 20 Treba ďalej preskúmať, či všeobecný zákaz predaja strieborných šperkov prostredníctvom podomového predaja, ako aj zbierania objednávok na ne nie je zo skutkového hľadiska spôsobilý viac brániť prístupu dotknutých výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov ako domácich výrobkov na trh.
- 21 Vnútroštátne ustanovenie, akým je ustanovenie sporné vo veci samej, je v zásade spôsobilé obmedziť celkový objem predaja daných tovarov v predmetnom členskom štáte, a v dôsledku toho aj znížiť objem predajov tovarov pochádzajúcich z iných členských štátov. Toto konštatovanie však nepostačuje na to, aby sa uvedené ustanovenie považovalo za opatrenie s rovnocenným účinkom (pozri najmä rozsudok Keck a Mithouard, už citovaný, bod 13, a z 20. júna 1996, Semeraro Casa Uno a i., C-418/93 až C-421/93, C-460/93 až C-462/93, C-464/93, C-9/94 až C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 a C-332/94, Zb. s. I-2975, bod 24).
- 22 Ako poznamenáva Komisia Európskych spoločenstiev, podomový predaj šperkov nízkej ceny sa môže javiť primeranejší a účinnejší ako predaj v stálej prevádzke. Pre

podnikateľské subjekty špecializujúce sa na šperky tejto hodnoty môže totiž predaj v stálej prevádzke predstavovať proporcionálne veľmi vysoké náklady.

- 23 Skutočnosť, že spôsob uvádzania na trh je účinný a viac hospodárny, však nepostačuje na to, aby sa skonštatovalo, že na vnútroštátne ustanovenie, ktoré tento spôsob zakazuje, sa vzťahuje zákaz upravený v článku 28 ES. Takéto ustanovenie totiž predstavuje opatrenie s rovnocenným účinkom iba vtedy, ak sa zákaz tohto spôsobu uvádzania na trh dotýka viac výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov ako domácich výrobkov.
- 24 V tejto súvislosti sa nespochybňuje, že zákaz sporný vo veci samej sa netýka všetkých spôsobov uvádzania na trh dotknutého tovaru, ale iba jedného, takže nevylučuje možnosť predávať tieto tovary na vnútroštátnom území iným spôsobom.
- 25 Prvky, ktoré sú k dispozícii Súdnemu dvoru, mu však neumožňujú s istotou sa vysloviť o tom, či sa zákaz podomového predaja podľa § 57 GewO dotýka viac uvádzania výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov ako Rakúsko na trh alebo uvádzania výrobkov pochádzajúcich z tohto členského štátu. Za týchto okolností prináleží teda vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal, či je táto podmienka splnená a to najmä s ohľadom na úvahy uvedené v bodoch 20 až 24 tohto rozsudku.
- 26 Ak po tomto preskúmaní vnútroštátny súd skonštatuje, že sa zákaz upravený v § 57 GewO dotýka vo vzťahu k prístupu na vnútroštátny trh viac výrobkov

pochádzajúcich z iných členských štátov ako domácich výrobkov, bude mu prináležať určiť, či je tento zákaz odôvodnený cieľom všeobecného záujmu v zmysle judikatúry, ktorá vznikla rozsudkom z 20. februára 1979, Rewe-Zentral, nazvaným „Cassis de Dijon“ (120/78, Zb. s. 649), alebo iným cieľom uvedeným v článku 30 ES a či je nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa a k nemu proporcionálny.

- 27 V tejto súvislosti môže ochrana spotrebiteľov predstavovať dôvod na zákaz sporný vo veci samej za dvojitej podmienky, že tento zákaz bude spôsobilý zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa a nepôjde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie.
- 28 Posúdenie musí zohľadniť úroveň ochrany v prospech spotrebiteľov ustanovený smernicou 85/577 v oblasti predaja a zbierania objednávok na dotknuté výrobky.
- 29 V rámci tohto preskúmania treba tiež zohľadniť osobitosti spojené s podomovým predajom strieborných šperkov, najmä prípadné vyššie riziko oklamania spotrebiteľov vyplývajúce z nedostatku informácií, nemožnosti porovnať ceny alebo nedostatočnej záruky pravosti týchto šperkov, ako aj psychologického nátlaku na nákup, ktorý je výraznejší, ak sa predaj uskutočňuje v súkromí.
- 30 So zreteľom na vyššie uvedené úvahy treba na prejudiciálne otázky odpovedať tak, že vnútroštátna právna úprava, ktorou členský štát zakazuje na svojom území tak predaj strieborných šperkov, ako aj zbieranie objednávok na ich predaj prostrední-

tvom podomového predaja, nie je v rozpore s článkom 28 ES o voľnom pohybe tovaru, ak sa táto právna úprava uplatní na všetky dotknuté podnikateľské subjekty a dotýka sa rovnakým spôsobom či už z právneho, alebo skutkového hľadiska uvádzania domácich výrobkov a výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov na trh. Prináleží vnútroštátnemu súdu preskúmať, či s ohľadom na okolnosti vo veci samej je uplatnenie vnútroštátneho ustanovenia spôsobilé zabrániť prístupu výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov na trh alebo brániť tomuto prístupu viac, ako bráni prístupu domácich výrobkov na trh, a ak je to tak, preskúmať, či dotknuté ustanovenie odôvodňuje cieľ všeobecného záujmu v zmysle danom tomuto pojmu judikatúrou Súdneho dvora alebo niektorý z cieľov uvedených v článku 30 ES a či je toto ustanovenie proporcionálne k tomuto cieľu.

O trovách

- 31 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Vnútroštátna právna úprava, ktorou členský štát zakazuje na svojom území tak predaj strieborných šperkov, ako aj zbieranie objednávok na ich predaj prostredníctvom podomového predaja, nie je v rozpore s článkom 28 ES o voľnom pohybe tovaru, ak sa táto právna úprava uplatní na všetky dotknuté podnikateľské subjekty a dotýka sa rovnakým spôsobom či už z právneho, alebo skutkového hľadiska uvádzania domácich výrobkov a výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov na trh. Prináleží vnútroštátnemu súdu preskúmať, či s ohľadom na okolnosti vo veci samej je uplatnenie vnútroštátneho ustanovenia spôsobilé zabrániť prístupu výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov

na trh alebo brániť tomuto prístupu viac, ako bráni prístupu domácich výrobkov na trh, a ak je to tak, preskúmať, či dotknuté ustanovenie odôvodňuje cieľ všeobecného záujmu v zmysle danom tomuto pojmu judikatúrou Súdneho dvora alebo niektorý z cieľov uvedených v článku 30 ES a či je toto ustanovenie proporcionálne k tomuto cieľu.

Podpisy